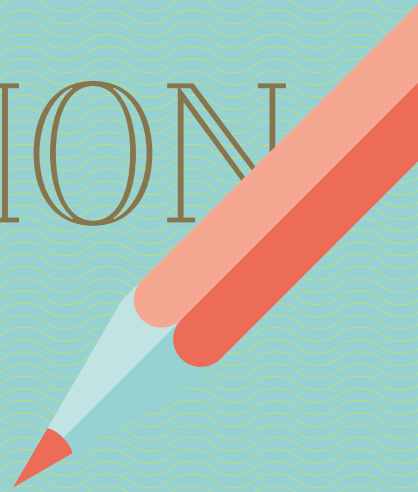
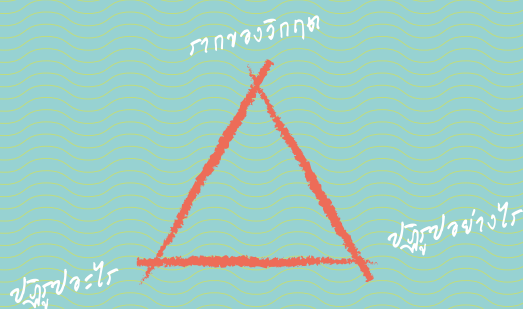

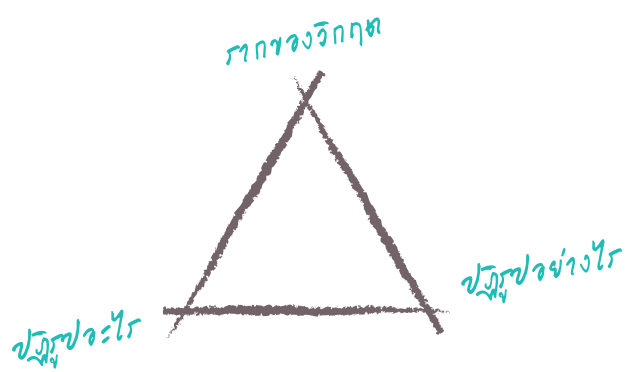
EDUCATION REFORM

ปฏิรูปการศึกษา ๒๕๖๐

ศาสตราจารย์นายแพทย์
ประเวศ วะสี

ปฏิรูปการศึกษา
๒๕๖๐

ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี

ปฏิรูปการศึกษา ๒๕๖๐

รากของวิกฤต | ปฏิรูปอะไร | ปฏิรูปอย่างไร

ISBN 978-616-329-086-1

ผู้เขียน

ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี

พิมพ์ครั้งที่ 1

กันยายน 2560

จัดพิมพ์และเผยแพร่โดย

มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์ (มสส.)

สนับสนุนโดย

สำนักสนับสนุนสุขภาวะเด็ก เยาวชน และครอบครัว

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

1168 ซอยพหลโยธิน 22 ถนนพหลโยธิน
แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0 2511 5855

โทรสาร 0 2939 2122

www.thaisf.org

www.facebook.com/ReLearningThai

ดำเนินการผลิต

เปนนไท พับลลชชัง

โทรศัพท์ 0 2736 9918

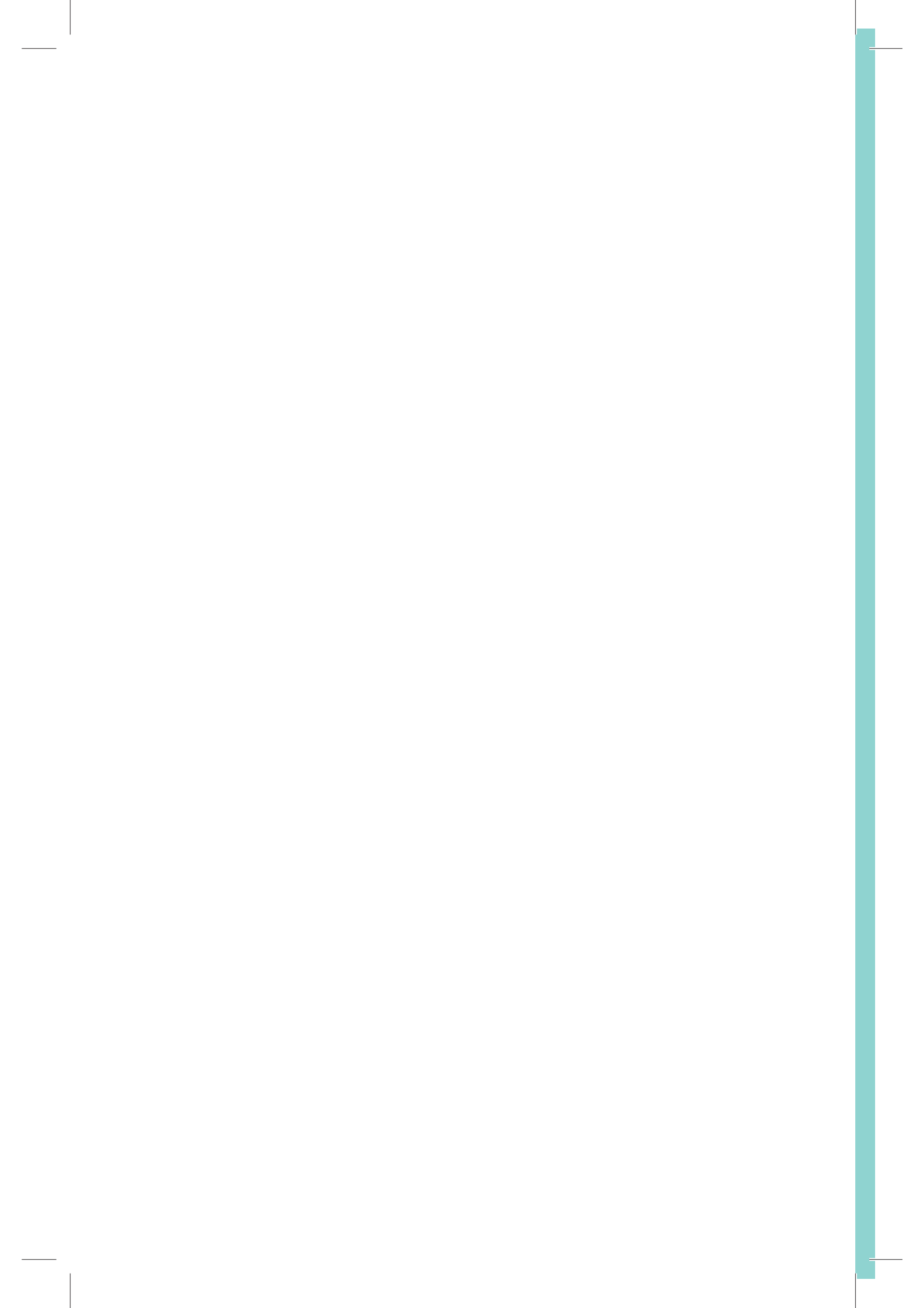
โทรสาร 0 2736 8891

e-mail: waymagazine@yahoo.com

website: www.waymagazine.org

facebook: www.facebook.com/waymagazine

twitter: www.twitter.com/way_magazine

ประเทศไทยพยายาม
ปฏิรูปการศึกษามากหลายครั้ง
แต่ระบบการศึกษาไทยก็ยังไม่วิฤต
ปี ๒๕๖๐ รัฐบาลได้ตั้ง
คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา
ทุกภาคส่วนควรช่วยกันระดมความคิด

มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์

สารบัญ

รากของวิกฤต

๑. ระบบการศึกษาที่เอา ‘วิชา’ เป็นตัวตั้ง
แทนที่จะเรียนรู้จากสถานการณ์จริง	๑๓
๒. ระบบบริหารการศึกษาเป็นระบบควบคุม
ซึ่งขัดแย้งกับธรรมชาติการศึกษา ซึ่งเป็น
ความงอกงามอย่างหลากหลายอันไม่มีที่สิ้นสุด	๑๘
๓. โครงสร้างการศึกษาแบบแบ่งไซโลที่แข็งเป็นหิน	๒๐

ปฏิรูปอะไร

๑. ปฏิรูปแนวคิดแยกส่วนสู่บูรณาการ	๒๕
๒. ปฏิรูปจากการสอนสู่การเรียนรู้	๒๖

๓. ปฏิรูปการเรียนรู้จากการเอาวิชา สู่การเอาการปฏิบัติเป็นตัวตั้ง	๒๖
๔. ปฏิรูปวัตถุประสงค์ของการศึกษา	๓๐
๕. ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้	๓๓
๖. ปฏิรูปการบริหารจัดการการศึกษา	๓๖

ปฏิรูปอย่างไร

๑. กระทรวงศึกษาธิการทำหน้าทีนโยบาย	๓๗
๒. ปฏิรูปการศึกษาโดยเอาพื้นที่จังหวัดเป็นตัวตั้ง	๓๘
๓. ให้โรงเรียนในพื้นที่จัดการตนเอง และมีสัมพันธภาพทางราบ	๓๙
๔. การพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชนในระดับตำบล	๔๑
๕. สถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้	๔๓
๖. ยุทธศาสตร์การสื่อสารเพื่อการเรียนรู้	๔๔
๗. นโยบาย ๑ มหาวิทยาลัย / ๑ จังหวัด	๔๔
๘. นโยบายภาคธุรกิจ กับการจัดการศึกษา	๔๕
๙. กระทรวงศึกษาธิการขับเคลื่อน การปฏิรูปการศึกษาโดยสูตร RCN	๔๖
๑๐. จัดประชุมสุดยอดการศึกษา (Education Summit) เป็นประจำทุกปี	๔๖

๔๔

ได้มีความพยายามปฏิรูป
การศึกษากันมาหลายครั้ง
แต่ระบบการศึกษาไทยก็ยัง
วิกฤต ถ้าเราเข้าใจรากของ
วิกฤต เพียงพยายามแก้ไข
ที่กิ่งก้านหรืออาการของมัน
ก็จะไม่ประสบความสำเร็จ

๕๕

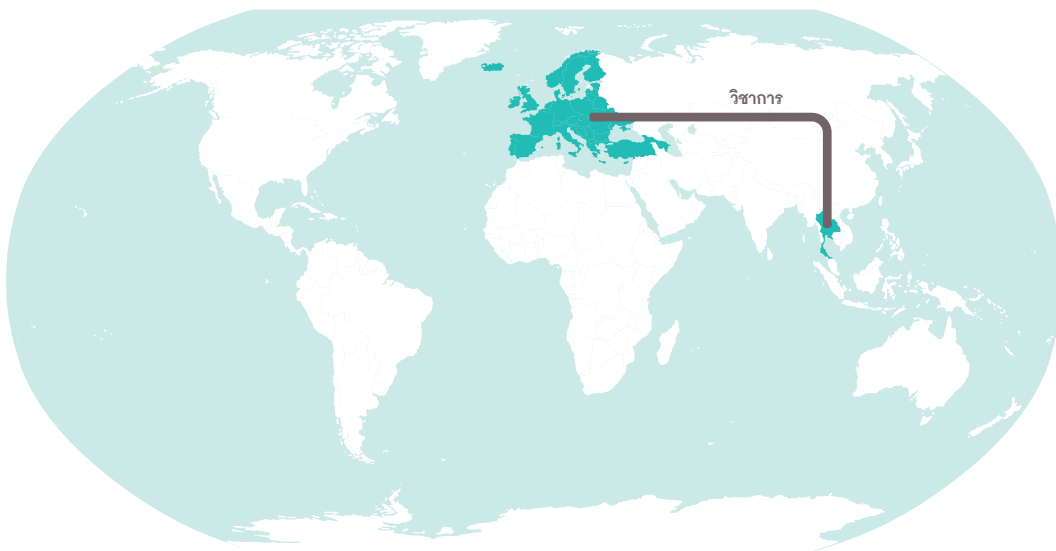
๓.

สาเหตุอันเป็นรากของ วิกฤตการศึกษาไทย

๓. ระบบการศึกษาที่เอา “วิชา” เป็นตัวตั้ง แทนที่จะ
เรียนรู้จากสถานการณ์จริง

สาเหตุนี้มีที่มา คือในสมัย ร.๕ เมื่อประเทศไทยถูก
คุกคามอย่างหนักจากมหาอำนาจยุโรป ทำให้ผู้นำไทย
ตั้งแต่พระเจ้าอยู่หัวเป็นต้น เกิดความตระหนกว่า “ฝรั่ง
มีความรู้ เราไม่มีความรู้” จึงริบจัดการศึกษาสมัยใหม่
ชนิดที่เป็น “การต่อท่อความรู้จากยุโรปมาไทย” ซึ่งก็
มีความจำเป็นในขณะนั้น

แต่การศึกษาแบบนี้เมื่อทำมากเข้าๆ กลายเป็นระบบการศึกษาและวิธีคิดที่เอา ‘วิชา’ เป็นตัวตั้งทั้งเนื้อทั้งตัว แทนที่จะเอาสถานการณ์จริงเป็นตัวตั้ง

**การศึกษาชนิดต่อต่อความรู้จากยุโรปมาไทย
ทำให้คนไทยไม่รู้จักความเป็นจริงบนแผ่นดินไทย**

เราคุ้นเคยกับการศึกษาแบบนี้จนไม่ได้คิด แท้ที่จริงมีผลกระทบร้ายแรงต่อคนไทยและประเทศไทยมาก จะเข้าใจเรื่องนี้แจ่มแจ้งขึ้นถ้าเข้าใจหน้าที่หลักของสมอง ทั้งคนและสัตว์ต้องมีสมองจึงจะอยู่รอดและอยู่ดี

หน้าที่หลักของสมอง คือรับรู้สถานการณ์จริง

รอบตัว แล้วตัดสินใจว่าจะทำหรือไม่ทำอะไร และทำอย่างไร อย่างทันกาล

การตัดสินใจเป็นการใช้ปัญญาสูงสุด ถ้าตัดสินใจผิด มีผลกระทบทางลบ จนกระทั่งอาจเสียชีวิต ถ้าตัดสินใจถูก มีผลทางบวก การตัดสินใจต้องมีฐานมาจากการรู้สถานการณ์จริง

นี่คือหน้าที่หลักของสมอง การรู้วิชาอาจสนองความสนใจ ให้ความสุข หรือเอามาประกอบให้เข้าใจความเป็นจริงและตัดสินใจได้ดีขึ้น ‘วิชา’ จึงเป็นตัวประกอบอย่างหนึ่ง ไม่ใช่ตัวหลัก

แต่ถ้าเราเอาตัวประกอบคือ ‘วิชา’ มาเป็นตัวตั้ง โดยไม่เอาหน้าที่หลักของสมองคือรับรู้สถานการณ์จริง และตัดสินใจได้ถูกต้องทันกาลเป็นตัวตั้ง เราจะเข้าไปสู่ความลำบาก **ความลำบากจากระบบการศึกษาที่เอากارت่องวิชาเป็นตัวตั้ง** มีหลายอย่าง เช่น

(๑) เนื้อหาวิชามีมาก ท่องจำยาก เหนื่อย ไม่สนุก การศึกษากลายเป็นความทุกข์แทนที่จะเป็นความสุข มนุษย์เรียนรู้จากการปฏิบัติได้ดีกว่า สนุกกว่า และเป็น

ประโยชน์มากกว่า มีคติที่ว่า “สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น สิบตาเห็นไม่เท่ามือคลำ” การศึกษาของเราเป็นแบบ ‘สิบปากว่า’ แทนที่จะเป็น ‘มือคลำ’ หรือปฏิบัติการจริง

(๒) ภาคธุรกิจอุทธรณ์ว่าบัณฑิตที่จบการศึกษา “ทำงานไม่เป็น ไม่อดทน ไม่รับผิดชอบ” เพราะเรียน มาแบบท่องวิชา ที่จริงมี ‘ไม่เป็น’ อื่นๆ อีกเยอะ เช่น คิดไม่เป็น อยู่ร่วมกันไม่เป็น จัดการไม่เป็น เพราะเรียน แบบท่องเป็น ไม่ใช่ทำเป็น

(๓) ถ้าเทียบกับการเรียนรู้ของคนไทยเชื้อสายจีน ที่ยากจนจะเห็นแตกต่างกันมาก คนไทยเชื้อสายจีนที่ จนไม่รู้หนังสือ เรียนรู้จากการทำงานด้วยความขยัน และประหยัด สะสมประสบการณ์ สะสมทุน จัดการเป็น ขยายกิจการใหญ่โต กลายเป็นมหาเศรษฐี คนเหล่านี้ สามารถคิดใหญ่ได้ ต่างจากคนที่เรียนมาในระบบที่เอา วิชาเป็นตัวตั้ง เพราะวิชาแยกเป็นวิชาๆ หรือเป็นส่วนๆ ทำให้ไปไม่เป็น ส่วนการทำงานนั้นเอาสถานการณ์จริง เป็นตัวตั้ง สถานการณ์จริงหรือความจริงนั้นเชื่อมโยงกัน จากจุดเล็กก็เชื่อมไปสู่สิ่งใหญ่ได้ ควรสังเกตว่าคนไทย ที่จบปริญญามาเกือบทั้งหมดคิดใหญ่ไม่เป็น

(๔) ในรอบ ๑๐๐ กว่าปีที่เรามีการศึกษาแบบนี้ ได้สร้างคนไทยขึ้นมา ๔-๕ ชั่วคน หรือคนไทยทั้งหมดในปัจจุบันที่ไม่รู้ความจริงประเทศไทย แต่คนที่มีการศึกษา ก็ไปมีตำแหน่งรับผิดชอบในกิจการบ้านเมือง แต่ในเมื่อไม่รู้ความจริงก็ทำให้ถูกต้องไม่ได้ ผู้นำชุมชนท้องถิ่นบ่นว่าข้าราชการที่มาปกครองท้องถิ่นมีอำนาจแต่ไม่รู้เรื่องท้องถิ่น

(๕) กฎหมายบังคับให้เด็กทุกคนจากชุมชนต้องเข้าเรียนในระบบการศึกษาที่เป็นทางการ แต่การศึกษาที่เอาวิชาเป็นตัวตั้งทำให้เขาแปลกแยกจากชุมชนท้องถิ่น ไม่สามารถมีชีวิตอยู่ในชุมชนท้องถิ่นได้ การศึกษาแบบนี้จึงทำให้ชุมชนท้องถิ่นอ่อนแอ ชุมชนท้องถิ่นคือพื้นฐานของประเทศ ระบบการศึกษาปัจจุบันจึงทำให้ฐานของประเทศอ่อนแอ

(๖) การที่ทั้งครูและนักเรียนในระบบการศึกษา ซึ่งรวมกันมีจำนวนมากกว่า ๑๐ ล้านคน ไม่ได้เรียนรู้จากการทำงานสร้างสรรค์ทางเศรษฐกิจ ทำให้เศรษฐกิจอ่อนแอ ดังจะเห็นได้ว่าครูก็จน นักเรียนก็จน ผู้ปกครองก็จน อาจเรียกว่าเป็นการศึกษาที่สร้างความยากจนใน

ขณะที่การเรียนของคนไทยเชื้อสายจีนที่กล่าวถึงในข้อ (๓) เป็นการศึกษที่สร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ

(๗) ครูที่สอนท่องวิชาจะล้าสมัยใหม่โดยรวดเร็ว กลายเป็นครูไม่เก่ง ทำอย่างไรๆ ก็แก้ปัญหาคุณภาพครู ไม่ได้ ตราบใดที่ยังไม่เปลี่ยนแปลงจากระบบถ่ายทอดวิชาไปเป็นระบบส่งเสริมการเรียนรู้ ครูต้องเป็นผู้เรียนรู้ จึงจะเก่ง ครูที่สอนอย่างเดียวกับที่เคยเก่งก็จะไม่เก่ง

๒. ระบบบริหารการศึกษาเป็นระบบควบคุม

ซึ่งขัดแย้งกับธรรมชาติการศึกษา ซึ่งเป็น

ความงอกงามอย่างหลากหลายอันไม่มีที่สิ้นสุด

ระบบราชการซึ่งสร้างขึ้นในสมัย ร.๕ เป็นระบบ รวมศูนย์อำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง เพราะต้องการสร้าง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียว มุ่งสู่การพัฒนาความเป็น สมัยใหม่และป้องกันการที่มหาอำนาจตะวันตกจะมา ธิบลิ้มพื้นที่ประเทศไทย ระบบราชการที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่งรวม ประมาณ ๑๓๐,๐๐๐ ฉบับ ควบคุมการปฏิบัติ จึงเป็นระบบควบคุมที่หนาแน่น เมื่อใช้ระบบนี้บริหารการศึกษาโดยกระทรวงศึกษา การ

ศึกษาที่ถูกควบคุมอย่างแน่นหนา ทำให้ไม่สามารถริเริ่มอะไรใหม่ๆ อย่างหลากหลายไปตามธรรมชาติของความหลากหลายของบุคคล อาชีพ ชุมชน ท้องถิ่น และการเปลี่ยนแปลง ใช้กำลังคนมหาศาลในการควบคุมในนามของผู้บริหารการศึกษา เนื่องจากระบบราชการมาจากระบบเจ้าขุนมูลนาย ครูจึงอยากเป็นผู้บริหารมากกว่าอยากเป็นครู

ลองเปรียบเทียบกระถางบอนไซ ที่ต้นไม้ถูกควบคุมให้แคระแกร็นอยู่ในกระถางกับป่าใหญ่ที่แมกไม้หนาพันธุ์มีอิสระที่จะงอกงามอย่างหลากหลาย จะเห็นภาพ

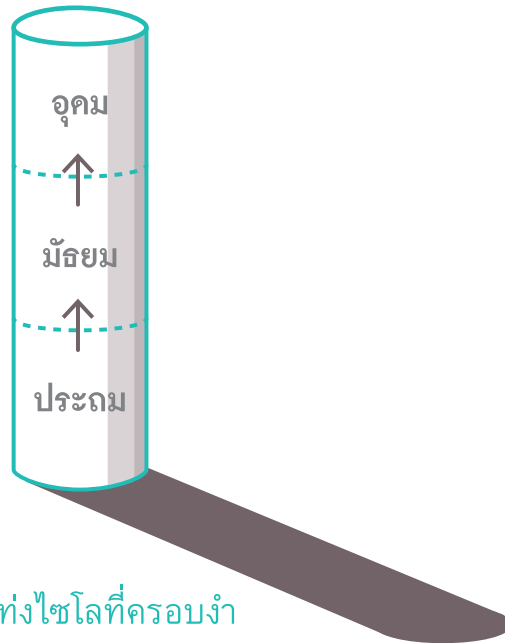
ถ้าระบบบริหารการศึกษาไม่ใช่ระบบควบคุม แต่เป็นระบบที่เห็นคุณค่าความงอกงามอย่างหลากหลาย เราจะเห็นภาพอีกอย่างหนึ่ง ว่าผู้คน ครอบครัว องค์กร ชุมชน ท้องถิ่น มีอิสระที่จะมีจินตนาการ มีความริเริ่มหรือนวัตกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายที่สอดคล้องกับธรรมชาติและสถานการณ์จริง กระทรวงศึกษาไม่ต้องไปควบคุมเขา แต่เห็นคุณค่าความงามของความหลากหลายเหล่านั้น ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ระหว่างกัน กระทรวงศึกษาธิการจะไม่รกร้างด้วยคนที่ทำหน้าที่ควบคุมเช่นทุกวันนี้ แต่ปรับตัวไปเป็นองค์กรนโยบายและสร้างสรรค์

๓. โครงสร้างการศึกษาแบบแท่งไซโลที่แข็งเป็นหิน (Ossified Xylo Educational Structure) ที่เกิดจาก ๑, ๒ และค่านิยม

โครงสร้างแท่งเดียวแบบไซโลโดดเด่นครอบงำการศึกษาไทย

เราคุ้นเคยกับโครงสร้างนี้จนไม่นึกเป็นอื่น และไม่ตระหนักถึงผลกระทบทางลบอันมหาศาล

แท่งไซโลที่ครอบงำ
การศึกษาไทย

โครงสร้างนี้เกิดจากแนวคิดว่าการศึกษาคือการท่องวิชาตามที่กล่าวใน (๑) และระบบบริหารที่รวมศูนย์อำนาจที่ต้องการควบคุมให้เหมือนกันทั่วประเทศ ประกอบกับค่านิยมในสังคมไทยแบบ “รักดีห้ามจู้ รักชั่วห้ามเสาะ” “ขอให้ได้เป็นเจ้าของคน” “ขอให้ได้นั่งกินนอนกิน” คือรังเกียจการทำงานว่าเป็นของต่ำ (ต่างจากคนไทยเชื้อสายจีนที่กล่าวถึงข้างต้น) จึงไม่นิยมเรียนอาชีวศึกษา ทั้งๆ ที่อาชีวศึกษาเป็นฐานทางเศรษฐกิจของประเทศ แต่มุ่งสายสามัญแบบท่องวิชาไป

เอาปริญญาเพื่อมีหน้ามีตาและเป็นเจ้าคนนายคน อีกทั้งระบบราชการก็ตีราคาเงินเดือนตามปริญญา ในขณะที่ญี่ปุ่น คนได้รับปริญญาหรือไม่ได้รับปริญญาก็มีรายได้พอๆ กัน เพราะมีความเป็นคนที่ต้องกินต้องใช้เหมือนกัน การตีราคาเงินเดือนตามปริญญา ทำให้เกิดค่านิยมหรือการบ้าปริญญาในสังคมไทย

ในเมื่อถนนการศึกษาทุกสายมุ่งไปสู่การได้ปริญญา การจรรยาบรรณการศึกษาจึงแออัดยัดเยียดตะเกียบตะกายเข้าโรงเรียนดีๆ และมหาวิทยาลัย ทำให้การศึกษากลายเป็นการค้า การตีวเข้าโรงเรียนดัง และมหาวิทยาลัย กลายเป็นธุรกรรมทางการศึกษา พ่อแม่ต้องเสียเงินเสียทอง ลูกต้องอพยพจากชนบทเพื่อเข้ามาตีวในเมือง ผู้ปกครองต้องวิ่งเต้นเส้นสาย เสียแป๊ะเจี๊ยะให้ลูกได้เข้าโรงเรียนดัง อุดมศึกษาหลายแห่งเป็นการค้าแบบ “จ่ายครบจบแน่”

มหาวิทยาลัยทั้งหมดแน่นไปด้วยผู้ที่ต้องการปริญญา เป็นภาระหนักในการสอนของอาจารย์ ทำให้การวิจัยน้อย มหาวิทยาลัยจึงอ่อนแอทางวิชาการ

ทว่าระบบไซโลทางการศึกษานี้แข็งเป็นหิน เพราะทำกันมานานจนเป็นความเชื่อของทุกฝ่ายว่าต้องทำอย่างนี้ เปลี่ยนแปลงจากนี้ไม่ได้ แต่ระบบนี้ก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบทางลบมากมาย เช่น

(๑) ก่อความทุกข์ให้นักเรียนและผู้ปกครองทั่วประเทศที่กลัวจะไม่ได้เข้าโรงเรียนดีๆ และเข้ามหาวิทยาลัย ต้องตะเกียกตะกายวิ่งเต้นเสียเงินเสียทอง

(๒) การศึกษาแห่งไซโลมุ่งปริญญา แทนที่จะแตกตัวไปตามความถนัดและความต้องการอันหลากหลายทำให้ชุมชนท้องถิ่น และอาชีพศึกษาอ่อนแอ

(๓) ผู้ที่จบการศึกษาแบบนี้ก็ไม่เก่งจริง ทำงานไม่เป็น วิชาการก็ไม่เก่ง เสมือนผลิตคนหยิบโหยงขึ้นมาเต็มประเทศ

(๔) มหาวิทยาลัยรับภาระหนักในการสอนคนที่อยากได้ปริญญา ทำให้หน้าที่สร้างความรู้บกร่อง นั่นคืออ่อนแอทางวิชาการ

(๕) ระบบการศึกษาแบบนี้เพิ่มความเหลื่อมล้ำ ผมจะไม่อธิบายว่าทำไมในที่นี้ ความเหลื่อมล้ำเป็นปัจจัย

ให้เกิดปัญหาตามมาเป็นพรวน ระบบการศึกษาที่ดีควรลดความเหลื่อมล้ำ ไม่ใช่เพิ่มความเหลื่อมล้ำ

รากของปัญหาที่กล่าวถึง ๓ อย่างนี้ นำไปสู่ปัญหาของการศึกษานานัปการ เราควรแยกแยะให้ได้ว่าอะไรเป็นเหตุอะไรเป็นผล

๒.

ปฏิกิริยาอะไร

๓. ปฏิกิริยาแนวคิดแยกส่วนสู่บูรณาการ

การคิดและทำแบบแยกส่วนจะนำไปสู่สภาวะวิกฤตเสมอ ที่ผ่านมากการศึกษาเป็นการแยกส่วนที่เอาวิชาเป็นตัวตั้ง ไม่ได้บูรณาการอยู่กับชีวิต การศึกษาคควรเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาอย่างบูรณาการไม่แยกตัวอยู่โดดเดี่ยวอยู่ตามลำพังในโรงเรียน แต่เชื่อมโยงอยู่กับสรรพสิ่งในพื้นที่

๒. ปฏิรูปจากการสอนสู่การเรียนรู้

หรือจากสอนสู่การเรียนรู้ เนื้อหาวิชามีมากแต่หาได้ง่าย ไม่จำเป็นต้องสอน ทุกคนและทุกองค์กรต้องเป็นบุคคลและองค์กรเรียนรู้ ครูก็ต้องเป็นครูเรียนรู้ ครูที่ทำหน้าที่สอนแต่ไม่เรียนรู้จะล้าสมัยโดยรวดเร็ว การเรียนรู้เป็น และมีการเรียนรู้ที่ดี เป็นสิ่งประเสริฐที่สุดของความเป็นมนุษย์

๓. ปฏิรูปการเรียนรู้จากการเอาวิชาเป็นตัวตั้ง เป็นเรียนรู้จากการปฏิบัติเป็นตัวตั้ง

การเรียนรู้จากการปฏิบัติจะนำไปสู่ประโยชน์ต่างๆ ดังต่อไปนี้

(๑) แต่ละคนมีความชอบไม่เหมือนกัน สามารถเลือกปฏิบัติในสิ่งที่ตนชอบ การได้ทำในสิ่งที่ตนชอบจะทำให้มีความสุข ไม่ใช่ทุกคนถูกบังคับให้ท่องจำเหมือนกัน ซึ่งบีบบังคับอย่างยิ่ง ยาก และก่อให้เกิดความทุกข์ การศึกษาที่ดีต้องก่อให้เกิดความสุข

(๒) การทำในสิ่งที่ตนชอบ จะทำให้ทำได้ดี ทำให้

ทุกคนเป็นคนเก่งหมด แต่เก่งในทางที่ต่างกัน การศึกษาแบบการท่องวิชาในชั้นมีคนท่องเก่งอยู่ ๒-๓ คน นอกนั้นเป็นคนไม่เก่ง ซึ่งเป็นความคับแคบ ผิดธรรมชาติ และลดทอนความเป็นมนุษย์

(๓) การได้ทำสิ่งที่ตนชอบ จะทำให้ทำสิ่งนั้นได้นาน เป็นการฝึกความอดทน การเรียนแบบท่องซึ่งจำยากทำให้เบื่อ เซ็ง ไม่อดทน งานสมัยใหม่ซึ่งต้องการสมาธิและความอดทนอยู่กับงานหนึ่งๆ ได้นานๆ การที่คนไทยซีเซ็ง ซีเบื่อ เป็นอันตรายยิ่งนัก

(๔) การได้ทำสิ่งที่ตนชอบ จะทำให้ตั้งใจทำงาน ให้ประณีต ความประณีตกลายเป็นความงามหรือศิลปะที่มาพัฒนาจิตใจ การพบความงามในการทำงาน ไม่ว่าจะงานอะไร ทำให้เป็นสุขยิ่งนัก และเป็นความเจริญอย่างยิ่ง

(๕) งานเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต การเรียนรู้จากการทำงานทำให้สร้างคุณค่าและสร้างมูลค่า การทำอะไรรให้สำเร็จแต่ละชิ้นทำให้เกิดความปิติ การทำงานแล้วมีรายได้ช่วยการดำรงชีวิตและสร้างเศรษฐกิจ ถ้ากิจกรรมเรียนรู้ทั้งหมดสร้างรายได้ แทนที่จะมีแต่การเสียเงิน จะ

ช่วยให้เศรษฐกิจของประเทศเข้มแข็ง

(๖) การทำงาน ไม่ว่าจะขายก๋วยเตี๋ยว หรือพายเรือจ้าง ต้องรับผิดชอบต่อผู้อื่น เพราะฉะนั้นการเรียนรู้จากการทำงานฝึกให้เป็นคนรับผิดชอบ

(๗) เกิดทักษะในการจัดการ การเรียนแบบท่องวิชาเป็นวิชาๆ ทำให้จัดการไม่เป็น การทำงานทุกชนิดให้ประสบความสำเร็จล้วนต้องการการจัดการ

(๘) การทำงานแล้วมีรายได้ จะทำให้มีแรงจูงใจที่จะหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อทำให้ทำงานได้ดีขึ้นและมีรายได้เพิ่มขึ้น สถานศึกษาควรจัดการเรียนรู้เพื่อตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ของคนทำงาน ซึ่งต่างจากสอนดูๆไปโดยไม่คำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนอย่างที่ผ่านมา

(๙) การเรียนรู้จากการปฏิบัติต้องเผชิญอยู่กับสถานการณ์จริงเฉพาะหน้า สถานการณ์จริงนั้นเชื่อมโยงกัน ทำให้คิดออกว่าจะขยายการงานออกไปอย่างไร หรือเรียกว่าคิดใหญ่เป็น ดังกรณีคนไทยเชื้อสายจีนดังที่กล่าวมาข้างต้น

(๑๐) ทำให้ค้นพบว่าการทำงานบางอย่างให้สำเร็จ ต้องการ **‘การเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ’** (Interactive Learning Through Action) งานบางอย่างที่ซับซ้อนและยาก มีคนและองค์กรเกี่ยวข้องด้วยมาก ทำคนเดียวไม่สำเร็จ การเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติเป็นการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุด เพราะทำให้ฝ่าความยากไปสู่ความสำเร็จ และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐาน (Transformation) อย่างน้อย ๘ ประการด้วยกัน คือ

- เกิดการเคารพศักดิ์ศรีคุณค่าความเป็นคน คนทุกคนที่เกี่ยวข้องอย่างเท่าเทียมกัน
- ไปพ้นมายาคติที่เคารพแต่ความรู้ในตำรา สู่การเคารพความรู้ในตัวคนของคนทุกคนที่เกี่ยวข้อง
- เกิดความเอื้ออาทรต่อกัน มีความเปิดเผยและจริงใจต่อกัน ซึ่งหาได้ยากในสังคมเชิงอำนาจ
- เกิดความเชื่อถือไว้วางใจกัน (Trust) ซึ่งไม่เกิดโดยการใช้อำนาจหรือเงิน
- เกิดสามัคคีธรรม ทำให้เกิดพลังทางสังคม
- เกิดปัญญาาร่วม (Collective Wisdom) นวัตกรรม และอัจฉริยะกลุ่ม (Group Genius)

- ทำให้ฝาคความยากไปสู่ความสำเร็จ
- ทำให้เกิดความสุขประดุจบรรลุนิพพาน

การเรียนรู้จากการปฏิบัติมีผลมากถึงเพียงนี้ หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาคือ ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุดคือการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ

๔. ปฏิรูปวัตถุประสงค์ของการศึกษา

เมื่อมีการศึกษาแผนปัจจุบันในสมัย ร.๕ การศึกษาก็เพื่อเตรียมคนเข้ารับราชการ ต่อมาก็เพื่อให้ได้ปริญญาในวิชาต่างๆ โดยไม่ได้มีทิศทางในการพัฒนาประเทศที่ชัดเจน ทำให้เกิดโครงสร้างการศึกษาแบบแบ่งไซโลดังกล่าวแล้ว

การปฏิรูปการศึกษาควรปฏิรูปวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังต่อไปนี้

(๑) การศึกษาเพื่อความเข้มแข็งของฐานของประเทศ ถ้าฐานของประเทศแข็งแรงจะรองรับประเทศ

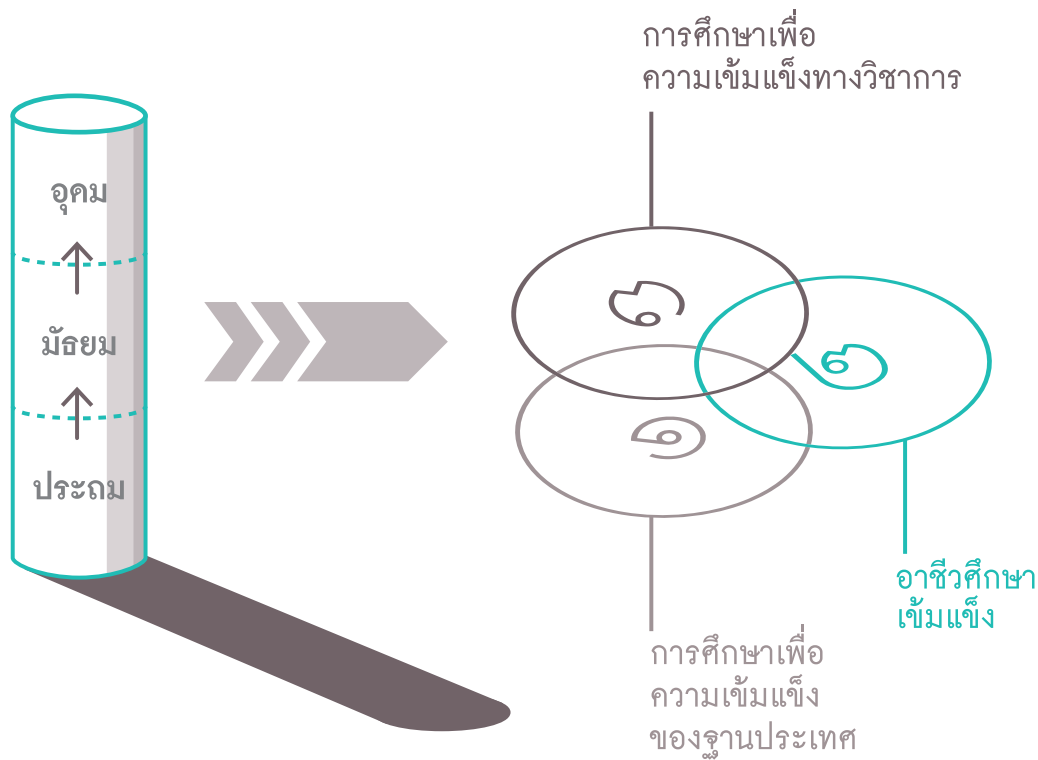
ทั้งหมดให้มั่นคง พระเจดีย์ต้องสร้างจากฐาน สร้างจากยอดไม่ได้ เพราะจะพังลงๆ ถ้าไม่มีฐานรองรับ ที่แล้วมาเราพัฒนาประเทศเหมือนสร้างพระเจดีย์จากยอด อะไรๆ ก็เอาแต่ข้างบน ทั้งเศรษฐกิจ การศึกษา การเมือง เมื่อฐานของประเทศอ่อนแอประเทศก็ไม่มั่นคง ฐานของประเทศคือชุมชนท้องถิ่น การพัฒนาอย่างบูรณาการโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้งคือการสร้างฐานของประเทศให้แข็งแรง การศึกษาควรเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาอย่างบูรณาการและสนับสนุนให้มีการพัฒนาอย่างบูรณาการเข้มแข็ง

การมีสัมมาชีพเต็มพื้นที่เป็นปัจจัยของความร่มเย็นเป็นสุขในแต่ละจังหวัด ระบบการศึกษาทุกประเภท ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกับภาคธุรกิจ สามารถสร้างสัมมาชีพได้เต็มพื้นที่

(๒) อาชีวศึกษาเข้มแข็ง อาชีวศึกษาเป็นฐานของการมีงานทำและความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลต้องมีนโยบายให้สาธารณะเห็นคุณค่าของอาชีวศึกษาและส่งเสริมอาชีวศึกษาอย่างเต็มที่

(๓) การศึกษาเพื่อความเข้มแข็งทางวิชาการ

การศึกษา ๒ ประเภทแรก จะกระจายผู้เรียนส่วนใหญ่ ออกไปจากแห่งไซโลของสามัญศึกษา เหลือผู้เรียน ส่วนน้อยที่มีฉันทะทางวิชาการ ศึกษาเพื่อความเข้มแข็ง ทางวิชาการ

จากไซโลการศึกษาสู่ความหลากหลาย
ที่ผู้เรียนในวงทั้ง ๓ เคลื่อนย้ายไปมา

ให้ผู้เรียนในวงทั้ง ๓ สามารถเคลื่อนย้ายการเรียนรู้อะหว่างกันได้ จาก ๑ สู่ ๒ หรือ ๓ จาก ๒ สู่ ๑ หรือ ๒ จาก ๓ สู่ ๑ หรือ ๒ ทั้งนี้ควรลดความแข็งกระด้างของการแบ่งเป็นชั้นปีการศึกษา เปลี่ยนเป็นความยืดหยุ่น

โดยกระจายวัตถุประสงค์ของการศึกษาออกเป็น ๓ เราจะได้ทั้งความเข้มแข็งของฐานของประเทศ ความเข้มแข็งของอาชีวศึกษา และความเข้มแข็งทางวิชาการ เปิดทางเลือกให้ทุกคน ซึ่งสามารถเคลื่อนย้ายต่อยอดได้ตามความสนใจหรือความถนัด

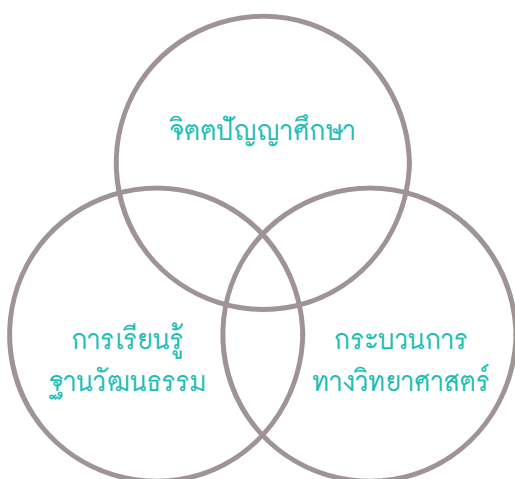
๕. ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้

มนุษย์มีศักยภาพสูงสุดในการเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ให้บรรลุอะไรก็ได้ การเรียนรู้ที่ดีจึงเป็นสิ่งที่ประเสริฐที่สุดของความเป็นมนุษย์ เป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะแสวงหาและช่วยให้เพื่อนมนุษย์ได้พบกระบวนการเรียนรู้ที่ดีที่สุด

ขณะนี้ทั่วโลก มีบุคคลและองค์กรอันหลากหลาย นอกเหนือไปจากแวดวงศึกษาศาสตร์ ครุศาสตร์ ที่

สนใจเรื่องสมองกับการเรียนรู้ ในประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน ควรมีการทำ mapping ว่ามีใครบ้างที่เชี่ยวชาญเรื่องนวัตกรรมการเรียนรู้ แล้วส่งเสริมให้เป็นกลุ่มหรือสถาบัน และเครือข่ายวิจัย และพัฒนาการเรียนรู้อมหาวิทยาลัยทุกแห่งควรสร้างความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับนวัตกรรมการเรียนรู้ แล้วพัฒนาครูให้เป็นผู้เชี่ยวชาญนวัตกรรมการเรียนรู้

โดยหลักการการเรียนรู้มี ๓ องค์ (ไตรยางค์) ที่คล้องกันอยู่ คือ วัฒนธรรม - วิทยาศาสตร์ - จิต

การเรียนรู้ในฐานะวัฒนธรรม หมายถึงในฐานะของวิถีชีวิตร่วมกันของกลุ่มคนที่สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมหนึ่งๆ หรือเรียนรู้จากการปฏิบัติที่เอาชีวิตและการอยู่ร่วมกันเป็นตัวตั้ง ให้ทำเป็น คิดเป็น อยู่ร่วมกันเป็น

กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หมายถึงกระบวนการแห่งเหตุผลทำให้เข้าใจสิ่งต่างๆ ชัดขึ้น ลึกขึ้น คำว่าธรรมะในพุทธศาสนาด้านหนึ่งหมายถึงความเป็นเหตุเป็นผล อย่างเดียวกับกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ แต่ลึกกว่าและแท้จริงมากกว่า เพราะต้องลดความเห็นแก่ตัว ความเป็นเหตุเป็นผลจึงจะเป็นของแท้

จิตตปัญญาศึกษา มนุษย์เป็นสัตว์ประเภทเดียวที่สามารถเห็นจิตของตนเองได้ จิตตปัญญาศึกษา นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานในตนเอง (Transformation) หรือเกิดจิตสำนึกใหม่ ที่มีสภาพจิตที่โปร่งเบา เป็นอิสระ มีความสุขอย่างลึกล้ำ ประสบความงามอันล้นเหลือ และมีมิตรภาพอันไพศาลต่อเพื่อนมนุษย์และสรรพสิ่ง อันนำไปเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

ทุกวันนี้โลกวิกฤต การอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับคน และคนกับสิ่งแวดล้อม เพราะมนุษย์ติดอยู่ในข้อจำกัดของสัญชาตญาณแห่งอัตตา แต่มนุษย์ก็มีศักยภาพที่จะก้าวข้าม (Transcend) ข้อจำกัดนี้ การเรียนรู้ที่ดีต้องทำให้มนุษย์เข้าถึงศักยภาพสูงสุดของตนเอง

๖. ปฏิรูปการบริหารจัดการการศึกษา

จากการรวมศูนย์อำนาจและควบคุม เป็นการกระจายการมีส่วนร่วมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีบทบาทจัดการศึกษาอย่างที่เรียกว่า **All For Education** เช่น ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น วัด ภาคประชาสังคม กองทัพ ภาคธุรกิจ กระทรวงศึกษาธิการปรับตัวไปทำหน้าที่ส่งเสริมเชิงนโยบายและวิชาการ

๓.

ปฏิกิริยาอย่างไร

ทำ ๑๐ อย่างต่อไปนี้

๓. กระทรวงศึกษาธิการทำหน้าที่ส่งเสริมทาง
นโยบายและวิชาการ

มีคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาเป็น
Think tank มีสถาบันวิจัยระบบการศึกษาที่เป็นอิสระ
และมีคุณภาพสูงเป็นเครื่องมือ

๒. ปฏิรูปการศึกษาโดยเอาพื้นที่คือจังหวัดเป็นตัวตั้ง

ขณะนี้มีความพยายามริเริ่มใหม่ๆ ในการศึกษาในพื้นที่จังหวัด โดย กลุ่มครูบ้าง โรงเรียนบ้าง ชุมชนบ้าง องค์กรปกครองท้องถิ่นบ้าง องค์กรพัฒนาเอกชนบ้าง ภาคธุรกิจบ้าง ฝ่ายนโยบายควรส่งเสริมความริเริ่มใหม่ๆ ในพื้นที่ มีการทำ mapping นวัตกรรมเหล่านี้ในทุกพื้นที่ นำมาชื่นชม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อการขยายตัวและต่อยอดให้ดียิ่งๆ ขึ้น

ในแต่ละจังหวัดควรมี **กลไกประสานงานการปฏิรูปการศึกษาที่ไม่เป็นทางการ** ทำงานคู่ขนานและประสานกับกลไกที่เป็นทางการคือคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด ในบางจังหวัดมีการก่อตัวของกลไกเหล่านี้ขึ้นมาเอง เช่นที่เรียกว่า สภาการศึกษาจังหวัดกระบี่โดยภาคธุรกิจ ภาคปฏิรูปการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ บางจังหวัดเรียกมูลนิธิบ้าง สมาคมบ้าง ควรมีการศึกษารวบรวมกลไกจังหวัดที่เกิดขึ้นเองเหล่านี้ และวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง

วิธีหนึ่งที่อาจพิจารณาคือมีการก่อตั้งมูลนิธิเพื่อจังหวัด... โดยเติมชื่อจังหวัดแต่ละจังหวัดลงไป เป็นที่

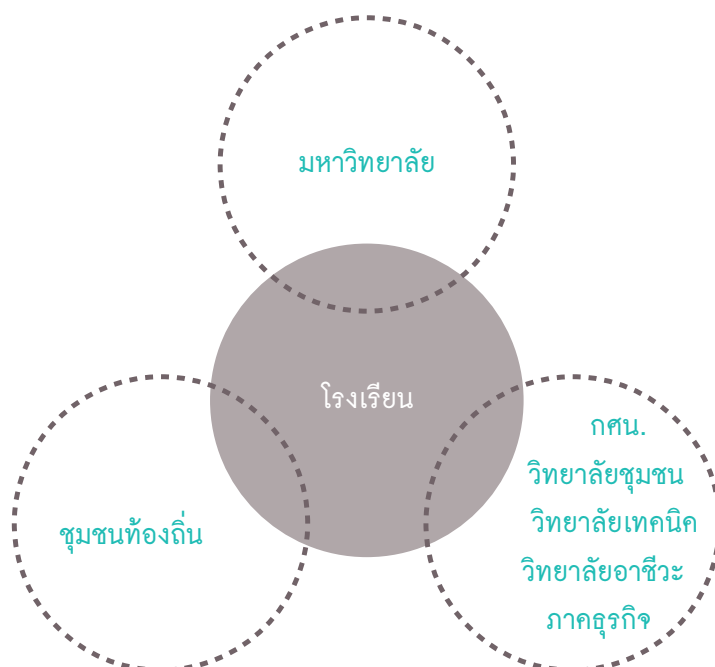
รวบรวมของคนเก่าคนแก่ที่มีบารมีและสนใจพัฒนา
จังหวัดบ้านเกิดของตน มูลนิธิเพื่อจังหวัด... มีหน้าที่
ส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดอย่างบูรณาการโดยเอาชุมชน
ท้องถิ่นเป็นตัวตั้ง และประสานการปฏิรูปการศึกษา
ในจังหวัดด้วย ข้อสำคัญมูลนิธิต้องมีผู้ประสานงานซึ่ง
รู้เรื่องการพัฒนาในพื้นที่เป็นอย่างดี ในทุกจังหวัดมี
กลุ่มคนที่เรียกว่าประชาคมจังหวัด ซึ่งทำงานพัฒนา
เรื่องต่างๆ ในพื้นที่มาหลายปีและมีความสัมพันธ์กับ
องค์กรต่างๆ ระดับประเทศจำนวนมาก คณะทำงาน
ของมูลนิธิเพื่อจังหวัด... น่าจะมาจากกลุ่มคนที่เรียกว่า
ประชาคมจังหวัดดังกล่าว

๓. กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้โรงเรียนในพื้นที่ จัดการตนเองและมีสัมพันธภาพทางราบในพื้นที่

โดยโรงเรียนมีคณะกรรมการโรงเรียน (Board)
ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการในพื้นที่ โรงเรียนขนาดเล็กในตำบล ซึ่งมี
ประมาณ ๕ โรงเรียน / ๑ ตำบล อาจมีคณะกรรมการ
รวมทั้งตำบลก็ได้ กระทรวงศึกษาควรรส่งเสริมให้
โรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้โดยแนวทางกว้างๆ แต่ไม่

บังคับในวิธีการและรายละเอียด ให้โรงเรียนคิดร่วมกับ
ภาคีในพื้นที่ เช่น

- การเรียนรู้เพื่อความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น ร่วมกับ
กับองค์กรชุมชนท้องถิ่น บางตำบลตั้งมหาวิทยาลัย
ตำบลขึ้นมา ซึ่งต่อไปอาจมีในทุกตำบล
- อาชีวศึกษาร่วมกับ **กศน.** วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัย
อาชีวะ วิทยาลัยชุมชน ภาคธุรกิจ
- เพื่อความเข้มแข็งทางวิชาการร่วมกับมหาวิทยาลัย

โดยวิธีนี้โรงเรียนจะไม่แยกตัวอยู่โดดเดี่ยว แต่มีสัมพันธ์ภาพทางราบกับองค์กรต่างๆ ในพื้นที่ตามแนวคิดบูรณาการ ในแต่ละจังหวัดควรมีมหาวิทยาลัยอย่างน้อย ๑ แห่ง ทำงานร่วมกับพื้นที่ ที่เรียกว่า ๑ มหาวิทยาลัย / ๑ จังหวัด สถานศึกษาทุกชนิดในพื้นที่ต้องเชื่อมโยงสนับสนุนซึ่งกันและกันไม่ใช่แยกส่วนไม่เกี่ยวข้องกัน

๔. การพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชนในระดับตำบล

คุณภาพเด็กและเยาวชนเป็นอนาคตของประเทศ มีการพูดทางวิชาการและนโยบายมานานพอสมควร ประเด็นสำคัญอยู่ที่การปฏิบัติในพื้นที่ให้ได้ผลจริง **อบต.** และเทศบาลทั่วประเทศได้ตั้งศูนย์เด็กเล็กขึ้น แต่ก็ยังขาดความมั่นใจเรื่องความทั่วถึงและคุณภาพ อีกทั้งมีความริบด่วนเพราะการเสียโอกาสมีต้นทุนสูง ถ้าดูตามรูปข้างล่างนี้จะเห็นช่องว่างคือ ว่างนโยบาย วิชาการ และการปฏิบัติระดับตำบล คืออะไรที่ขาดไป ซึ่งจะโยงนโยบาย วิชาการ และการปฏิบัติระดับตำบลให้ **ได้ผลดีจริง**

? น่าจะเป็นกลุ่มคนขนาดไม่ใหญ่นัก ซึ่งอาจเรียกว่า **สถาบันเพื่อเด็กเยาวชนและครอบครัวระดับตำบล (สद्यต.)** มีความเชี่ยวชาญเรื่องเด็กเยาวชนและครอบครัวและมีทักษะการจัดการเชิงระบบ **สद्यต.** หนึ่งลองทดลองปฏิบัติใน ๑๐ ตำบล หรือ ๑ อำเภอ **สद्यต.** อาจจะเป็นมูลนิธิ หรือมาจากมหาวิทยาลัย หรือมาจากภาครัฐกิจ หรือมาจากหน่วยราชการ เป็นเรื่องที่ต้องช่วยกันทุกฝ่าย เพราะเป็นอนาคตของประเทศ

เครือข่ายพัฒนาเด็ก เยาวชน และครอบครัวระหว่างผู้ปฏิบัติ **สद्यต.** ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายนโยบาย จะเชื่อมโยงด้วยการเรียนรู้ร่วมกันผ่านการปฏิบัติที่

ขยายตัวและเพิ่มคุณภาพขึ้นเรื่อยๆ เพื่อคุณภาพเด็กและเยาวชนทั้งประเทศ

๕. สถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้อ

เริ่มแรกต้องทำ mapping ว่ามีผู้เชี่ยวชาญการปฏิรูปการเรียนรู้อยู่ที่ใดบ้าง และชักชวนให้ก่อตัวเป็นสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้อ กระทรวงศึกษาธิการควรทำนโยบายให้ทุกมหาวิทยาลัย พัฒนาสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้อที่มีผู้เชี่ยวชาญการปฏิรูปการเรียนรู้อมาจากคณะและสถาบันต่างๆ ไม่จำกัดอยู่ที่อาจารย์คณะครุศาสตร์ หรือศึกษาศาสตร์ เพราะการเรียนรู้อมีอยู่ในทุกคณะและสถาบัน สถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้อจะเป็นเครื่องมือในการปฏิรูปการเรียนรู้อในทุกมหาวิทยาลัย และช่วยพัฒนาครูทั้งมวลให้เป็นผู้เชี่ยวชาญในการอำนวยการเรียนรู้อแบบที่เรียกว่าปฏิรูปการเรียนรู้อ

ควรปฏิรูปการผลิตครู โดยรับผู้ที่จบปริญญาตรีแล้วในสาขาที่ต้องการและมีฉันทะแน่วแน่ว่าจะเป็น

ครู มาเรียนวิชาครู ๒ ปี เพื่อพัฒนาให้เป็นครูในอุดมคติ

๖. ยุทธศาสตร์การสื่อสารเพื่อการเรียนรู้

เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่จะช่วยให้ทุกคนเข้าถึงความรู้และครูที่ดีที่สุด ควรมีคณะบุคคลที่เข้าใจเรื่องการศึกษาและเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นอย่างดี มาทำยุทธศาสตร์การสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ของคนทั้งมวล โดยทำให้เหมาะกับความหลากหลายของผู้เรียนและเรื่องที่เรียน ถ้าทำได้ดีจะช่วยให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูง

๗. นโยบาย ๓ มหาวิทยาลัย / ๓ จังหวัด

กระทรวงศึกษาธิการทำนโยบาย ๑ มหาวิทยาลัย / ๑ จังหวัด ให้เป็นจริง มหาวิทยาลัยมีหน้าที่สนับสนุนความเข้มแข็งในพื้นที่ ๑ จังหวัด กระทรวงศึกษาธิการควรทำนโยบายให้มหาวิทยาลัยทุกแห่งมีสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยเอง และสนับสนุนการ

ปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียนทั้งหมดในพื้นที่ ๑ จังหวัด

๔. นโยบายภาคธุรกิจ กับการจัดการศึกษา

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติโดยมูลนิธิ ป่อเต็กตึ๊ง สถาบันปัญญาภิวัฒน์ โดยบริษัทซีพีออล ซึ่ง ส่งเสริมการเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน และผลิตบัณฑิต มาได้ ๑๐,๐๐๐ คนแล้ว โรงเรียนกำเนิดวิทย์และสถาบัน วิทยสิริเมธี โดย **ปตท.** เหล่านี้เป็นตัวอย่างของการที่ ภาคธุรกิจเข้ามามีบทบาทจัดการการศึกษา เพื่อสร้าง คนไทยที่เก่งทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภาคธุรกิจ ทำงานอยู่กับความเป็นจริง มีพลังมาก และมีการจัดการ สูงกว่าภาครัฐ รัฐบาลควรมีนโยบายชักชวนส่งเสริมให้ ภาคธุรกิจเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา จะเบา ภาระภาครัฐไปได้เป็นอันมาก และจะเป็นการปฏิรูป การศึกษาไปในตัว หอการค้าจังหวัดในทุกจังหวัดควร ร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคการศึกษา ส่งเสริมการศึกษาเพื่อสัมมาชีพเต็มพื้นที่ ซึ่งก็จะเป็น การบูรณาการศึกษาเข้ากับการพัฒนา ภาคธุรกิจจะเป็น พลังยิ่งใหญ่ของการปฏิรูปการศึกษา

๙. กระทรวงศึกษาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาโดยสูตร RCN

R = Research

การวิจัยให้รู้ทั่วประเทศว่าใครกำลังทำอะไรดี ๆ

C = Communication

นำผลการวิจัยมาเผยแพร่ให้ทราบทั่วกันอย่างกว้างขวาง

N = Networking

ส่งเสริมให้เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายในระดับต่าง ๆ และระดับชาติ เครือข่ายการปฏิรูปการศึกษาจะมีชีวิตที่เติบโตและเพิ่มคุณภาพขึ้นเรื่อย ๆ จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน

๑๐. จัดประชุมสุดยอดการศึกษา (Education Summit) เป็นประจำทุกปี

โดยมีทั้งฝ่ายปฏิบัติ ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายนโยบาย ร่วมประชุมเพื่อชื่นชมผลสำเร็จ แลกเปลี่ยนเรียนรู้

ต่อยอด พัฒนานโยบายเพิ่มเติม และมีการสื่อสารอย่าง
กว้างขวาง

ทั้ง ๑๐ ประการนี้ ถ้าทำอย่างเชื่อมโยงกันครบวงจร
กระบวนการปฏิรูปการศึกษาจะขับเคลื่อนไปอย่าง
ต่อเนื่อง ก่อความสุขให้แก่ทุกคนที่เกี่ยวข้อง และ
ประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม

ประเทศไทยพยายาม
ปฏิรูปการศึกษาหลายครั้ง
แต่ระบบการศึกษาไทยก็ยังคงวิกฤต
ปี ๒๕๖๐ รัฐบาลได้ตั้ง
คณะกรรมการอิสระเพื่อการ
ปฏิรูปการศึกษา
ทุกภาคส่วนควรช่วยกัน
ระดมความคิด

มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์

ISBN 978-616-3290-86-1

9 786163 290861